

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Програма атестаційного екзамену з теорії та практики перекладу італійської мови

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – італійська
освітньої програми «Переклад (італійська, англійська
мови)»

Київ – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом засідання
Вченої ради
факультету іноземних мов
від 17.12.2025 №4

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
з теорії та практики перекладу італійської мови**

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – італійська
освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»**

Київ – 2025

Програма атестаційного екзамену з теорії та практики перекладу італійської мови для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»

Розробник: ст. викл. Поклад Т. М.

Містяться положення та методичні рекомендації щодо проведення атестаційного екзамену з теорії та практики перекладу італійської мови випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)». Визначені структура та зміст екзамену, критерії оцінювання та рекомендована література.

Затверджено на засіданні Вченої ради ФІМ
Протокол № 4 від 17 грудня 2025

Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології
Протокол № 5 від 16 грудня 2025

© Кафедра романо-германської філології
© МДУ, 2025 рік

ЗМІСТ

I. Вимоги до підсумкової атестації.....	5
II. Структура атестаційного екзамену з практичного курсу та практики перекладу іноземної мови I (італійської), вступу до перекладознавства, теорії перекладу та теорії іноземної мови I (італійської) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Філологія. Переклад (італійська)».....	7
III. Критерії рівня сформованості іншомовної комунікативної та предметної компетенції здобувачів вищої освіти з практичного курсу та практики перекладу іноземної мови I (італійської), вступу до перекладознавства, теорії перекладу та теорії іноземної мови I (італійської) спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Філологія. Переклад (італійська)»	14
IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	17

I. Вимоги до підсумкової атестації

Після успішного виконання навчального плану за освітньою програмою «Переклад (італійська, англійська мови)» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики випускник проходить підсумкову атестацію на основі складання атестаційного екзамену з теорії та практики перекладу італійської мови.

Атестація здобувачів вищої освіти має на меті з'ясування рівня підготовленості випускника до виконання професійних завдань, передбачених відповідними стандартами вищої освіти і продовження освіти.

За даною освітньою програмою передбачено наступні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

КЗ-11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

КП-6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

КП-8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

КП-9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

КП-10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

КП-13. Здатність здійснювати переклад з аркуша та усний послідовний переклад текстів різних типів та жанрів з дотриманням норм лексичної еквівалентності, граматичних, синтаксичних, стилістичних норм.

Результати навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

РН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

РН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

РН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

РН 20. Здійснювати письмовий переклад, переклад з аркуша та усний послідовний переклад текстів різних типів та жанрів з дотриманням норм лексичної еквівалентності, граматичних, синтаксичних, стилістичних норм.

II. Структура атестаційного екзамену з теорії та практики перекладу італійської мови для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»

Атестаційний екзамен включає теоретичні питання з курсів «Вступ до перекладознавства», «Теорія перекладу», «Практичний курс італійської мови», «Практика перекладу з італійської мови» та практичні завдання, спрямовані на визначення рівня володіння італійською мовою та перевірку сформованих компетентностей.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____

1. Тест з теоретичних питань перекладу, який спрямований на перевірку знань з дисциплін «Вступ до перекладознавства», «Теорія перекладу».

Об'єкт контролю:

- знання теоретичних аспектів процесу перекладу, дальності перекладача.

2. Тестове завдання, метою якого є перевірка рівня володіння італійською мовою.

Об'єкт контролю:

- вміння розуміти текст, оцінювати комунікативну ситуацію;
- вміння обирати правильні мовні засоби відповідно до визначеної комунікативної ситуації;
- знання з граматики та синтаксису італійської мови;
- рівень володіння загальноживаною та професійною лексикою.

3. Реферований переклад запропонованої статті.

Об'єкт контролю:

- вміння аналізувати текст відповідно до перекладацького завдання;
- вміння застосовувати адекватні прийоми перекладу для досягнення еквівалентності;
- знання з граматики та синтаксису італійської мови;
- рівень володіння загальноживаною та професійною лексикою;
- навички письмового перекладу.

4. Усний переклад запропонованого тексту.

Об'єкт контролю:

- знання граматичних, синтаксичних та стилістичних норм італійської мови;
- навички усного перекладу (переклад з аркуша).

5. Висловлювання за запропонованою темою.

Об'єкт контролю:

- вміння будувати висловлювання на будь-які побутові та професійні теми, дискутувати, аргументувати, обґрунтовувати тощо.

Зразок тесту з теоретичних питань перекладу

Оберіть правильну відповідь:

1. З перелічених пунктів усний перекладач (особливо синхроніст) часто змушений використовувати мовну компресію через:
 - а. швидкий темп мови оратора;
 - б. бажання зекономити власні мовні та психологічні ресурси;
 - в. недоцільність з точки зору сприйняття перекладу.
2. Важливими факторами, що дали поштовх розвитку перекладознавства, були:
 - а. досягнення комп'ютерної техніки та поширення Інтернету;
 - б. світові геополітичні процеси та розвиток мовознавства;
 - в. політичні відносини між державами.
3. З перерахованих пунктів, які фактори ускладнюють процес вибору слова з двомовного словника:
 - а. антонімія;
 - б. омонімія, синонімія та полісемія;
 - в. запозичення.
4. Лексико-семантична заміна мовної одиниці, яка має більш вузьке значення, одиницею з більш широким значенням – це:
 - а. конкретизація;
 - б. генералізація;
 - в. модуляція.
5. Вільний переклад допускає:
 - а. порушення змістової складової тексту;
 - б. дотримання мовних норм;
 - в. власну інтерпретацію авторського задуму.
6. Буквальний переклад є:
 - а. завжди неадекватним;
 - б. завжди адекватним;

- в. завжди нееквівалентним.
7. Автором теорії рівнів еквівалентності перекладу є:
- В. Комісаров;
 - Р. Якобсон;
 - Ю. Найда.
8. Переклад в нефіксованій формі – це:
- усний переклад;
 - вільний переклад;
 - буквальний переклад.
9. Спосіб перекладу, при якому змістові елементи, втрачені при перекладі, передаються іншими засобами:
- компресія;
 - конкретизація;
 - компенсація.
10. З перерахованих пунктів найбільш чіткі розбіжності між усним та письмовим перекладом простежуються у:
- типологічних особливостях мов;
 - факторі часу;
 - довжині повідомлення.

Зразок тестового завдання з італійської мови

Completa il testo con le forme dei verbi che sono tra parentesi.

(0) (IMPARARE) _____ **Impariamo** _____ A CONOSCERE GLI ANIMALI
 Qualche giorno fa un bambino in visita in un'Oasi Wwf aveva in mano una tartaruga
 viva. La (1) (girare) _____ da tutte le parti con molta attenzione, poi (2)
 (chiedere) _____: "Dove si (3) (mettere) _____ le pile?" Una
 madre (4) (telefonare) _____ indignata a un'animatrice che (5) (portare)
 _____ la classe di sua figlia a visitare una fattoria didattica: infatti la
 piccola non (6) (volere) _____ più mangiare le uova perché (7) (essere)
 _____ sporche. Per capire questa progressiva lontananza dei bambini dagli
 animali e dalla natura, (8) (bastare) _____ percorrere in treno il tratto da
 Milano a Bologna. In quelle campagne non vedi più una sola mucca, un cavallo o
 una gallina. Così è assai meritoria l'opera di Liberi Tutti, un'associazione che (9)
 (perseguire) _____ con la sua attività l'obiettivo di avvicinare i bambini
 alla natura e agli animali. Recentemente Liberi Tutti (10) (promuovere)
 _____ una campagna di raccolta fondi basata sull'adozione di qualche
 specie in pericolo di estinzione e (11) (ottenere) _____ buoni risultati. Per
 (12) (acquistare) _____ una foresta in Sardegna, ultimo rifugio del cervo

sardo, nel 1995 i bambini del Wwf (13) (vendere) _____ francobolli con l'immagine del cervo e in questo modo (14) (raccoliere) _____ un quarto del miliardo di lire occorrenti. E il film Animals United, che (15) (raccontare) _____ la rivolta degli animali contro la sopraffazione dell'uomo e ha per madrina l'attrice Gabriella Pession, (16) (avere) _____ un grande successo. Quaranta bambini di nove anni (17) (ispirarsi) _____ a questo film e (18) (ideare) _____ il cartone Il Paradiso può attendere. I soldi che i bambini (19) (ricavare) _____, da novembre 2011 a oggi, con la vendita del Dvd del cartone animato, (20) (servire) _____ a sostenere le azioni Wwf a tutela dei boschi italiani.

Зразок статті для реферованого перекладу

Політико-правові основи для встановлення дипломатичних відносин між державами. Дипломатичні відносини де-факто та де-юре

Головною ланкою закордонних органів зовнішніх зносин кожної держави є, як правило, їхні постійні дипломатичні представництва, акредитовані в інших державах, — посольства та місії. Проте створення таких постійно діючих органів зовнішніх зносин за кордоном є можливим лише за умови повної нормалізації та офіційно визнаної врегульованості у відносинах між заінтересованими державами, тобто за наявності дипломатичних відносин між ними.

Дипломатичні відносини в сучасному світі — це наріжний камінь всієї системи міждержавних відносин. Саме вони дають можливість у повному обсязі реалізувати міжнародну правосуб'єктність держави. Звичайно, невизнання де-юре і пов'язана з цим відсутність нормальних дипломатичних відносин жодною мірою не принижують загальну вагу держави на міжнародній арені, оскільки кожна держава є суб'єктом міжнародного права насамперед в силу притаманного їй суверенітету. Водночас при дослідженні процесів реалізації міжнародної правосуб'єктності неможна повністю ігнорувати роль визнання та наявності (або відсутності) нормальних дипломатичних відносин. [...]

Дипломатичні відносини відрізняються від дипломатичних контактів тим, що вони, по-перше, мають стабільний, довготривалий характер, а по-друге, вимагають наявності відповідних передумов, виконання яких є обов'язковим. Найголовніша передумова — це визнання де-юре та взаємна згода держав на встановлення дипломатичних відносин.

Міжнародне визнання — це дипломатичний акт, який супроводжується відповідними правовими наслідками. Тільки в такому розумінні його можна вважати міжнародно-правовим інститутом. Причини цього акту практично

завжди мають політичний характер. Весь цей процес, не зводиться лише до формального визнання, не є пересічним протокольним заходом як для держави, яка визнає, так і для держави, яку визнають. Акт визнання зачіпає сутність зовнішньої політики тієї чи іншої держави, відповідає її вищим національним інтересам. На цьому останньому моменті слід наголосити особливо. Річ у тім, що визнання — це відображення реальної необхідності конкретної держави встановити дипломатичні стосунки з іншою конкретною державою, підтримувати з нею зв'язки на офіційній основі, оскільки визнання не є автоматичним обов'язком для держав світу, що неухильно поширюється на новоутворені країни. В міжнародному праві немає конкретних норм, що зобов'язували б держави в усіх випадках визнавати новоутворені суб'єкти міжнародного права з усіма наслідками, що супроводжують цей процес.

Отже, коли йдеться про встановлення дипломатичних відносин, питання неодмінно пов'язується з повним міжнародно-правовим визнанням держав — визнанням де-юре. Дійсно, це нерозривно пов'язані явища, оскільки найголовнішим юридичним наслідком визнання де-юре якраз і є можливість встановлення нормальних дипломатичних відносин. Не випадково ця форма визнання (де-юре) в науковій літературі та міжнародній практиці має іншу назву — «дипломатичне визнання». Проте, наголосимо, що саме визнання не породжує автоматично дипломатичних відносин, воно лише створює всі необхідні передумови для їх встановлення. Ось чому між фактом визнання і фактом встановлення дипломатичних відносин може бути розрив у часі і нерідко досить суттєвий. <http://kimo.univ.kiev.ua/DKS/61.htm>

Зразок статті для усного перекладу

Elizabeth Strout: la vita degli affetti nelle storie di Amy, Olive, Lucy

Nel nuovo numero de «la Lettura», il #301 in edicola da domenica 3 a sabato 9 settembre, un denso memoir scritto dall'autrice americana Premio Pulitzer. Una biografia per immagini, in attesa del booktour che la porterà in Italia e che ha inizio il 9 settembre al Festivalletteratura di Mantova, dove presenterà il suo nuovo libro «Tutto è possibile» (Einaudi)

La scrittrice delle (nostre) esistenze

L'americana Elizabeth Strout (1956), amatissima autrice di libri divenuti bestseller e vincitrice del Pulitzer, attesa al Festivalletteratura di Mantova e alla vigilia del suo booktour italiano, firma un denso memoir sul nuovo numero de «la Lettura». Qui fa emergere, dallo sfondo dei ricordi legati alla sua vita e alla sua carriera, alcune immagini significative che illustrano la nascita dei suoi romanzi e racconti più noti, e descrivono sotto una luce nuova l'esistenza di tutti i giorni: il compagno di scuola povero, la figlia con i suoi animali di peluche, la conoscente che non ama leggere, e

così via. Ne viene una galleria di ritratti che si aggiunge a quella dei suoi celebrati libri.

Dentro la famiglia: Amy e Isabelle

Elizabeth Strout è nata a Portland, nel Maine, nel 1956, e si è dedicata alla scrittura dopo gli studi di letteratura al Bates College e di legge alla Syracuse University: il suo esordio è fortunatissimo, nel 1998, con Amy e Isabelle (Fazi, 2000), che diventa un bestseller e una miniserie per la tv: la storia della madre Amy e della figlia Isabelle nella piccola città di Shirley Falls mostra subito l'ambito di osservazione della scrittrice, e cioè la vita quotidiana delle donne con i loro problemi di relazioni e di famiglia.

Il carattere di Olive

Ma è con Olive Kitteridge (Fazi, 2009) che ottiene il premio Pulitzer nel 2008 e, in Italia, il Premio Bancarella. Il libro è la storia di Olive, una prof di matematica dal carattere molto particolare, che a volte riesce a essere sgradevole e misantropa, colta attraverso le vicende di 25 anni di esistenza, come lutti e matrimoni, viaggi e malattie. Olive Kitteridge è un successo che diventa anche una serie tv con Frances McDormand nella parte di Olive (sotto: un'immagine della serie). Tra le altre opere della Strout: I ragazzi Burgess (Fazi, 2013) e Mi chiamo Lucy Barton (Einaudi, 2016), mentre è di quest'anno il nuovo libro dell'autrice americana: Tutto è possibile (Einaudi).

L'autrice in Italia a settembre

Il booktour di Elizabeth Strout per presentare il nuovo libro attraverserà molte città: l'autrice sarà al Festivaletteratura di Mantova sabato 9 settembre, in dialogo con Lella Costa (piazza Castello, Palazzo Ducale, alle 18.30). Domenica 10 settembre intervverrà a Milano a Il Tempo delle Donne, festa- festival del «Corriere della Sera»: la serata Mi chiamo Elizabeth Strout sarà introdotta da Barbara Stefanelli, vicedirettore vicario del «Corriere», con Paolo Cognetti (alle 20). Martedì 12 settembre al Circolo dei Lettori di Torino Elizabeth Strout converserà con Elena Varvello e giovedì 14 settembre a Pordenonelegge sarà allo Spazio Bcc Fvg con Federica Manzon.

settembre 2017 | (<http://www.corriere.it>)

Перелік тем для усного висловлювання

1. Razzismo e immigrazione
2. Volontariato e solidarietà
3. Terzo mondo
4. Computer e Internet
5. Giovani
6. Anoressia e bulimia

7. Alimentazione e biotecnologia
8. Donna moderna
9. Matrimonio sì, matrimonio no
10. Il calo delle nascite
11. Economia e denaro
12. Politica
13. Religione e ideologie
14. Spazio e vita extraterrestre
15. Animali, questi nemici
16. Televisione e pubblicità
17. Salute
18. Uomo e ambiente
19. Vita stressante
20. Bellezza

III. Критерії рівня сформованості іншомовної комунікативної та предметної компетенції з теорії та практики перекладу італійської мови здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»

№ п/п	Питання	Кількість балів
1.	Відповідь на тестові завдання з теоретичних питань перекладу	20
2.	Відповідь на лексико-граматичний тест з практичного курсу основної іноземної мови (італійської)	20
3.	Реферований переклад запропонованої статті	20
4.	Усний переклад запропонованого тексту	20
5.	Висловлювання за запропонованою темою	20

Критерії оцінювання

1. Завдання «Тестові завдання з теоретичних питань перекладу»

1. У тесті наводяться 20 питань з курсу «Теорія перекладу».
2. До кожного питання надаються 4 відповіді (а, б, в). Необхідно вибрати тільки одну правильну відповідь.
3. За тест одержують максимально 20 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал.

2. Завдання «Лексико-граматичний тест із практичного курсу основної іноземної мови (італійської)»

1. У тесті наводяться 20 питань, які відображають опрацьований на заняттях матеріал із практичного курсу основної іноземної мови (італійської).
2. За тест одержують максимально 20 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал.

3. Завдання «Реферований переклад запропонованої статті»

1. У білеті запропонована публіцистична стаття італійською мовою з суспільно-політичної тематики.
2. Виконане завдання із дотриманням мовно-стилістичних норм оцінюється у 20 балів, з яких: 5 балів – дотримання лексичних норм, 5 балів – дотримання граматичних норм, 10 балів – відтворення змісту.

4. Завдання «Усний переклад запропонованого тексту»

1. У білеті запропонована публіцистична стаття українською мовою з суспільно-політичної тематики.

2. Виконане завдання із дотриманням мовно-стилістичних норм оцінюється у 20 балів, з яких: 5 балів – дотримання лексичних норм, 5 балів – дотримання граматичних норм, 10 балів – відтворення змісту.

5. Завдання «Висловлювання за запропонованою темою»

1. У білеті запропонована тема для усного висловлювання.

2. 20 балів здобувач отримує, якщо тема розкрита в повному обсязі, чітко сформульовані головні положення теми, продемонстроване бездоганне володіння лексикою за темою та використані допоміжні мовні кліше, наявне глибоке знання відповідного матеріалу, добре викладена особиста думка, правильно та логічно оформлена відповідь на запитання викладача. 15 балів здобувач отримує, якщо відповідь досить логічно оформлена, але дещо неповно розкрита, продемонстроване добре володіння лексикою, використані деякі мовні кліше, наявні несуттєві помилки, правильна (або з деякими недоліками) відповідь на додаткові питання викладача. 10 балів - Відповідь досить логічно оформлена, але неповно розкрита, продемонстроване добре володіння базовою лексикою з теми, використані деякі мовні кліше, наявні несуттєві помилки, деякі недоліки у відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінювання знань студентів здійснюється за критеріями рівня сформованості іншомовних комунікативних компетенцій (шкала ЄКТС) і складає 100 балів (див.Таб.1)

Таблиця 1

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти під час іспиту

Питання екзаменаційного білету					Загальна сума
Тестові завдання з теоретичних питань перекладу	Лексико- граматичний тест з практичного курсу основної іноземної мови (італійської)	Реферований переклад	Усний переклад	Усне висловлювання	
20	20	20	20	20	100

Загальна оцінка за іспит складається з суми балів за 5 завдань та становить загальну кількість балів – 100.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Даценко Ю.П. *Arte dell'interpretazione*. Навчальний посібник з усного двостороннього перекладу з італійської мови для студентів IV-V курсів перекладацьких і філологічних факультетів/інститутів. К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. 297 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Кочерган М.П. *Вступ до мовознавства*. К.: Видавничий дім «Академія», 2002. 368 с.
4. Практикум з аспекту сучасної італійської мови "Суспільно-політична термінологія" для студентів 4 курсу ОС "Бакалавр" спеціальності "Мова та література (італійська) " / уклад. Г. В. Рудницька. Маріуполь : МДУ, 2016. 135 с.
5. Рудницька Г. В. *Лексикологія сучасної італійської мови : навч.-метод. Посібник*. Маріуполь : МДУ, 2014. 125 с.
6. Ambroso S, Stefancich G. *Parole*. Roma : Bonacci Editore, 2002. 149 p.
7. Angela Ferrari, Luciano Zampese. *Dalla frase al testo*. Bologna: Zanichelli Editore S.p.A., 2004. 521p.
8. Aprile G. *Italiano per modo di dire*. Firenze: Alma Edizioni, 2005. 292 p.
9. Beltrami P. *A chi serve un'edizione critica?* Bologna: Il Mulino, 2010. 255 p.
10. Chiesa P. *Elementi di critica testuale*. Bologna: Patron, 2007. 184 p.
11. Chiuchiu A. *Grammatica Italiana per Stranieri. Corso multimediale di lingua e civiltà*. Perugia: Edizioni Guerra, 2007. 556 p.
12. Dardano M., Trifone P. *Grammatica italiana*. Zanichelli editore, 1995. 248 p.
13. De Mauro T. *Linguistica elementare*. Laterza, 2003. 212 p.
14. Devoto G., Oli G. *Il Devoto–Oli Vocabolario della lingua italiana / a cura di L. Serianni, M. Trifone*. Firenze: Le Monnier, 2007. 761 p.
15. Inglese G. *Come si legge un'edizione critica. Elementi di filologia italiana*. Roma: Carocci, 2006. 193 p.
16. Leone A., *Conversazioni sulla lingua italiana*. Firenze, 2002. 145 p.
17. Montanari E. *La critica del testo secondo Paul Maas: testo e commento*. Firenze: SISMEL Edizioni del Galluzzo, 2003. 198 p.
18. Patota G. *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*. Firenze: Le Monnier, 2007. 424 p.
19. Salvi G., Renzi L. *Grammatica dell'italiano antico*. Bologna: Il Mulino, 2010. 345 p.

20. Sensini M. *La grammatica della lingua italiana*. Milano: Arnoldo Mondadori Editore, 2010. 725 p.
21. Umberto Eco. *Dire quasi la stessa cosa. Esperienze di traduzione*. Bompiani, 2003. 391 p.
22. Varvaro A. *Prima lezione di filologia*. Bari: Latreza, 2012. 154 p.
23. Venturi C. *Proposte di grammatica italiana*. Bologna: Zanichelli Editore S.p.A., 2002. 534 p.
24. Zingarelli N., *Vocabolario della lingua italiana*. Zanichelli (con CD-ROM), 2016. 2688 p.